

DEMOKRACIJA

Dolgost življenja našega je kratka ;
kaj znanec je zasula že lopata.
Odprta noč in dan so groba vrata,
al dneva ne pove nobena pratka !
FRANCE PREŠEREN

Leto XIV. - Štev. 14

Trst - Gorica, 15. julija 1960

Izhaja 1. in 15. v mesecu

UMRL JE DR. JOSIP AGNELETTO

Nepričakovano, sredi polne-
ga dela in priprav, snovanja in
načrtov, je prišla ura slovesa.
Še vedno upajoče nas je v četr-
tek zvečer bridko zadela vest, da
našega dr. Josipa Agneletta ni
več. Po kratki in hudi bolezni, ta-
ko nenadni, da so zanj vedeli
samo najožji prijatelji, je podle-
gel napadu, kateremu niti nje-
gova izredna volja in življenjska
sila nista mogli biti kos. Iz zeme-
ljskega sna, v katerega je zapa-
del po lepem nedeljskem popo-
lnevu, se je preselil naravnost v
večnost.

Slovenska demokratska zve-
za v Trstu, kateri je bil dr. Josip
Agneletto ustanovitelj in pred-
sednik, in vsi demokratični Slo-
vinci na Tržaškem, ki nam je
bil dr. Josip Agneletto politični
predstavnik in voditelj, se tako
lahko samo s posmrtno besedo
poslovimo od moža, ki nam je
bil v vsakem pogledu vzor.

Medtem, ko sami globoko u-
žalosteni sporočamo slovenski
javnosti veliko izgubo, ki nas je
doletela, in izrekamo težko pri-
zadeti družini, soprogi Nini, si-
nu dr. Brankotu, hčerki dr. Lili-
jani ter ostalim sorodnikom naše
najiskrenejše sožalje, se ob za-
tonu v duhu oziramo na pokojni-
kovo življenje, ki je bilo en sam
velik delovni dan.

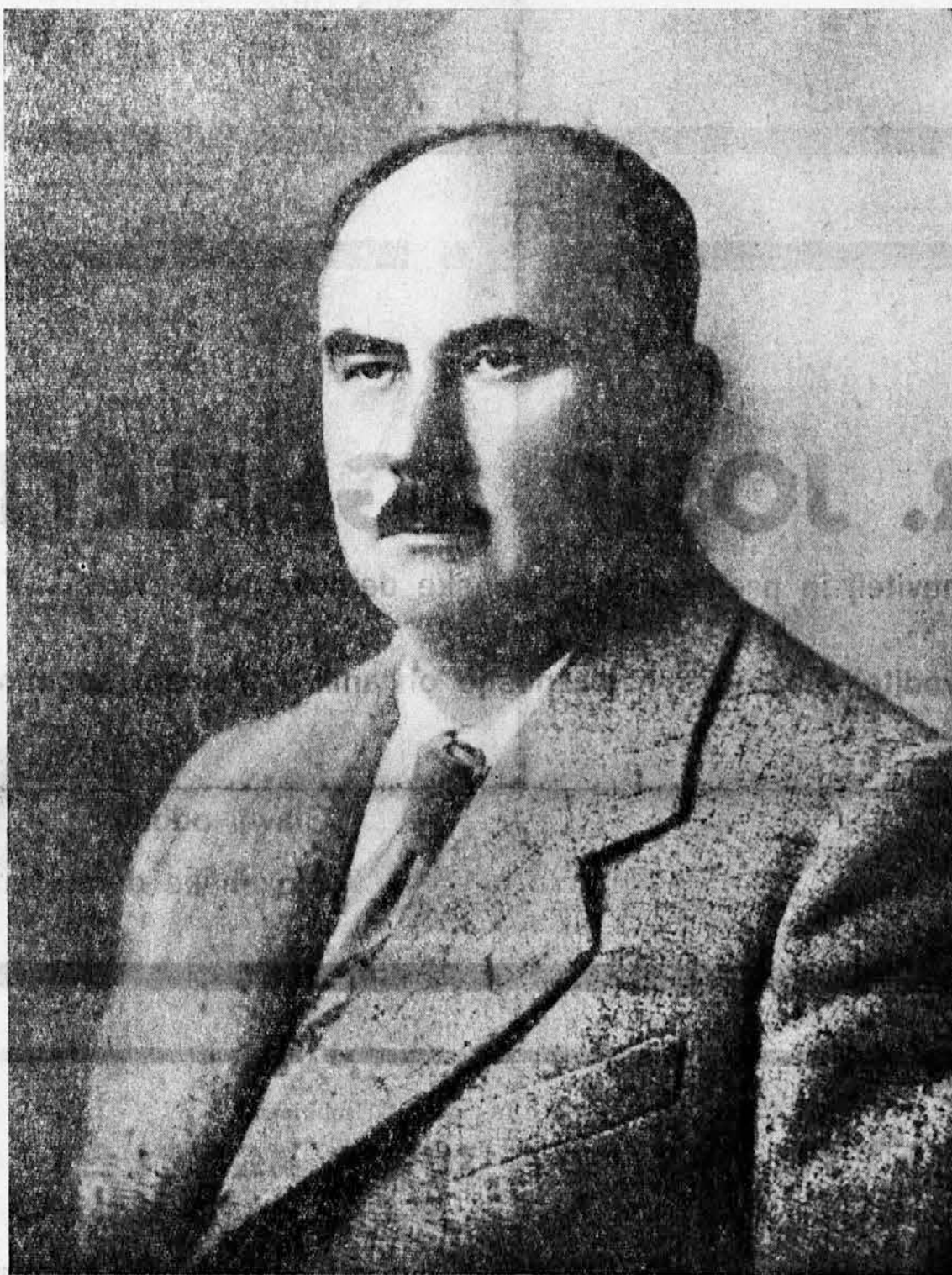
Posebno delu za skupnost, za
narod, kateremu je pripadal in s
katerim je čutil, je dr. Josip A-
gneletto posvetil svoje najbolje
sile. Pri tem delu je bilo njegovo
pravo srce. Rojen 8. novembra
1884 v Trseku v Kopršnici kot
in kmečkih staršev je pokojnik
po končani osnovni šoli najprej
obiskoval gimnazijo v Pazinu,
zaključil pa je srednješolske štú-
dije v Ljubljani. Odtod ga je pot
vabila na Dunaj, kjer je dokto-
riral na pravni fakulteti. Poleg
tega se je na dunajski Ekspozitni
akademiji izpolnil tudi v gospo-
darskih vedah. Tako se je strokovno temeljito
pripravil na delo, ki ga je čakalo na Primorskem
kot odvetnika, gospodarstvenika in javnega de-
lavca.

Ze kot dijak in še toliko bolj kot akademik,
se je mladi Josip Agneletto z vsem ognjem od-
zval klicu za narodno delo. Pripadal je tistemu
pokolenju, ki je bilo spočeto v dobi razcvitanja
in zorenja slovenske narodne zavesti; pokole-
nju, ki je s polnimi prgišči zajemalo sokove slo-
venskih taborov, čitalniškega domoljubja in se
poživljalo ob rasti slovenskih književnih prve-
cev; ki se je oplajalo nad zamisljivo Združene
Slovenije, nad komaj porojenimi težnjami po
združitvi vseh Južnih Slovanov.

Slovenska Istra, ki ga je rodila, ga je v več-
ni narodnostni borbi ojeklenila in mu vtisnila
v srce in v dušo tisto odločnost, značajnost in
načelnost, ki je nista mogla premakniti niti sila,
niti obljube ali nevarnost za osebne koristi.

V tem vzdušju se je razvila in iz teh tokov
je izvirala pokojnikova osebnost.

Po dokončanih študijah se je dr. Josip A-
gneletto vrnil v Istro, kjer ga je čakala njegova
narodna njiva. Svojo poklicno pot je začel kot
odvetniški pripravnik v Pazinu, kot politični de-
lavec pa se je udeleževal kot tajnik tamkajš-
njega »Kluba za prosveto«. Bil je podpredsed-
nik pazinske »Čitalnice«. Kot tajnik »Hrvatsko-
slovenskega političnega društva za Istro« je le-
ta 1911 poskrbel za uspešno organizacijo na dr-
žavnozbornih volitvah za dunajski parlament.

Jeseni leta 1913 srečamo dr. Josipa Agne-
letta že v Trstu. Naše mesto ga je pritegnilo in
tu je kasneje razvil svoje zrele sile. Leta 1914 je
bil izvoljen za predsednika »Narodne delavske
organizacije«, kateri je načeloval vse do leta
1915, ko je moral obleči vojaško suknjo.

Prvo svetovno vojno je dr. Josip Agneletto
preživel kot vojaški avditor v takrat okupirani
Srbiji, kjer je rešil življenje mnogim srbskim
bratom, rodoljubom. Pogum in poštenost, pove-
zani z neomajno vero v narodno stvar, sta pre-
magala vse težave sicer zoprne poklica.

Prva svetovna vojna je minila in začelo se
je novo obdobje, v katerem so bili požrtvovalni
in delavni možje potrebni še bolj kot prej. Med-
tem ko so mnogi zapuščali mesto, v katerem sta
začela prevladovati narodnostna nestrpnost in
fašistično nasilje, je dr. Josip Agneletto sklenil,
da ostane in vztraja. Leta 1919 je postal pred-
sednik »Slovenskega dramatičnega društva«
(Tržaškega gledališča) v Trstu, ki je delovalo
do požiga Narodnega doma leta 1920. Posvetil
se je organizaciji slovenskega in hrvaškega za-
družništva na Primorskem. Leta 1921 je usta-
novil »Zadružno zvezo«, kateri je nato načelo-
val vse do razpusta s strani fašističnega režima
leta 1929. Od leta 1923 pa do avgusta leta 1940
je bil podpredsednik »Tržaške posojilnice in
hranilnice«, najvažnejšega denarnega zavoda, ki
je deloval vse do druge svetovne vojne
Narodno delovanje dr. Josipa Agneletta seveda
ni ostalo nezapaženo. Fašistični oblastniki

so ga skrbno nadzorovali. Ko je
Italija vstopila v vojno, so ga
kot vidnega slovenskega javnega
delavca in prepričanega demo-
krata 12. junija leta 1940 inter-
nirali.

S tem je končalo drugo ob-
dobje pokojnikovega udejstvo-
vanja. Toda dr. Josip Agneletto
bi ne bil on, če se ne bi takoj
začel pripravljati na to kar je
moralo slediti.

Po osvoboditvi iz taborišča
ga je pot vodila najprej v Egipt,
kjer je takoj zavzel odklonilno
stališče do komunizma. Tega ni
storil zaradi morebitnega kon-
servativizma, kakor so mu to v
političnih polemikah očitali, tem-
več zato ker je uvidel, da prinaša
komunizem samo nov totalitari-
zem, hujši in popolnejši od faši-
zma. S tem se pa kot svobodo-
ljuben človek ni mogel pomiriti.
To prepričanje se je še bolj utr-
dilo, ko je v Trstu, kamor se je
vrnil julija 1945, lahko osebno
pregledoval sadove revolucijskih
»pridobitev«.

Ni okleval. Medtem ko se
je pretežni del slovenskih ra-
zumnikov na Tržaškem pehal za
novimi varljivimi vzori ali se pre-
dajal oportunizmu je dr. Josip
Agneletto bil eden izmed malo-
številnih, ki so pogumno dvigali
glave. Stopil je na čelo sloven-
skega demokratskega gibanja.
Bil je soustanovitelj »Slovenske
demokratske zveze«, kateri je
nato predsedoval in jo vodil vse
do svoje nenadne smrti.

Življenje SDZ, od začetkov
do danes, je takorekoč istovetno
s tretjim, obdobjem njegovega
javnega udejstvovanja. Vanj spa-
da izdajanje »Demokracije«, pr-
vega neodvisnega glasila sloven-
skih demokratov v zamejstvu,
ustanovitev »Slovenske prosvet-
ne Matice«, Slovenskega dobro-
delnega društva, in tiskarne »A-
drije« kot podjetja, ki naj zajam-
či redno izhajanje slovenskega

demokratskega tiska. Dr. Josip Agneletto je v
semu temu botroval, bil vsemu glavni pobudnik,
koordinator in neutrudljiv skrbnik.

Na prvih upravnih volitvah leta 1949 je bil
dr. Josip Agneletto izvoljen na skupni sloven-
ski nekomunisti listi za občinskega svetovalec,
kar se je nato redno ponavljalo. Vztrajal je v
borbi za uresničenje Svobodnega tržaškega oz-
zemlja, kot najboljše rešitve tržaškega vpraša-
nja. Po londonskem sporazumu je kot stvarjen
politik sprejel novo ureditev. Postal je tudi od
nasprotnikov cenjen lojalen bojovnik za sloven-
ske pravice. Ni količjak pomembne spomenice,
ki bi se v teh letih zavzemala za koristi tržaških
Slovencev, na kateri bi ne bilo njegovega podpi-
sa in ki ne bi bila vsaj deloma sad njegovega de-
la; ni bilo važnih korakov, pri katerih bi ne bil
prisoten s svojo markantno osebnostjo.

Kako je dr. J. Agneletto ob vsem tem delu
še našel čas, da je vzorno skrbel za svojo dru-
žino, vzgledno izvrševal svoj poklic in od štú-
dentovskih let dalje več ali manj redno pisal v
strokovne in politične revije tehtne razprave, v
tednike in dnevnike pa članke to je vedel sam.

Ze ta skromen, vse prej kot popolen prikaz
pokojnikovega življenja in dela priča, da smo
imeli v dr. Josipu Agnelettu izredno osebnost,
kateri tržaški Slovenci ne bomo našli enako-
vrednega naslednika. Zato presunjeni, a nič ma-
nj odločni, zvesti njegovemu primeru in pre-
dani delu, ki mu je on bil pobudnik, sklanjamo
glave, našemu starosti v slovo in spomin! ***

Globoko potrti sporočamo žalostno vest, da je sinoči po kratki in težki bolezni umrl naš
nepozabni soprog in oče

DR. JOSIP AGNELETTO

odvetnik

Pogreb predragega pokojnika bo v soboto 16. t. m. ob 10. uri dopoldne iz hiše žalosti,
Ulica San Lazzaro št. 17

Trst, 15. julija 1960

Žena NINA, sin BRANKO in hčerka LILIANA
z možem dr. FABIJEM REISOM

Umrl nam je

DR. JOSIP AGNELETTO

ustanovitelj in predsednik Slovenske demokratske zveze v Trstu

Neustrašnega voditelja bomo s hvaležnostjo ohranili v trajnem spominu!

Trst, 15. julija 1960

Glavni odbor

Slovenske demokratske zveze v Trstu

Zapustil nas je

Dr. JOSIP AGNELETTO

predsednik konzorcija »Demokracije«,
ustanovitelj in sodelavec našega lista

Pogumni bojevniki Slovenskega demokratičnega gibanja
nam bo ostal vodilo in svetel vzgled pri nadaljnjem delu!

Trst, 15. julija 1960 KONSORIJ »DEMOKRACIJE«
V TRSTU

Umrl je na tržaški sobojevnik

Dr. JOSIP AGNELETTO

prvak slovenskih demokratskih političnih delavcev

Vzornemu sobojevniku bomo ohranili časten spomin!

Gorica, 15. julija 1960 SLOVENSKA
DEMOKRATSKA ZVEZA
V GORICI

Kruta usoda nam je ugrala
bila

dr. J. Agneletto

prijatelja »Slovenske aka-
demske liste«

Slovenski akademiki bo-
mo sledili začrtani poti na-
ših zaslužnih prednikov.

Trst-Gorica, 15. 7. 1960 ODBOR SLOV.
AKADEMSKE LISTE
»ADRIA«

Nenadoma je preminul

Dr. JOSIP AGNELETTO

soustanovitelj tiskarne »Adria«

Ohranili ga bomo v častnem spominu!

Trst, 15. julija 1960 UPRAVA
TISKARNE »ADRIA«
TRST

Odšel je v večnost

Dr. JOSIP AGNELETTO

soustanovitelj Slov. dobrodelnega društva

Plemenitega podpornika revnih in zatiranih bomo o-
hranili v hvaležnem spominu.

Trst, dne 15. julija 1960 ODBOR SLOVENSKEGA
DOBRODELNEGA DRUŠTVA
TRST

Užaloščeni sporočamo, da
je nenadno preminul velik
prijatelj in podpornik slo-
venskega demokratskega
mladinskega gibanja

dr. J. Agneletto

Njegov lik nam bo za ved-
no v svetlem spominu.

Gorica, 15. 7. 1960 ODBOR SLOV. NAR.
DEM. MLADINE

Glavni volilni odbor »Slovenske liste« sporoča svojim
volivcem, da je nenadoma preminul

Dr. JOSIP AGNELETTO

tržaški občinski svetovalec »Slovenske liste«

Neumorni branilec slovenskih koristi bo ostal v trajnem
spominu Slovenskega demokratičnega gibanja.

Trst, 15. julija 1960 GLAVNI VOLILNI ODBOR
SLOVENSKE LISTE v TRST

Naš nepozabni

Dr. JOSIP AGNELETTO

naš ustanovitelj

nas je za vedno zapustil. Vzgladnemu pobudniku slovenske-
ga prosvetnega delovanja bomo ohranili časten spomin

Trst, 15. julija 1960 ODBOR SLOVENSKE
PROSVETNE MATICE